

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Premise. Necesitatea reglementării

Dreptul de a alege și a fi ales sunt drepturi fundamentale, care se află la baza oricărei democrații. Ele fac parte din categoria drepturilor politice, iar semnificația lor este dedusă, în primul rând, din reglementarea consacrată de articolele 36-38 din Constituție, care vizează, în succesiune, dreptul la vot, dreptul de a fi ales și dreptul de a fi ales în Parlamentul European, al cărui titlu, de altfel, într-o viitoare revizuire constituțională, va trebui să fie pus în acord cu conținutul său, urmând să devină *“dreptul de a alege și de a fi ales în Parlamentul European”*.

Însă semnificația lor cea importantă se regăsește în art.2 alin.(1) potrivit căruia: *“Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum”*.

Înțelegem astfel că exercițiul drepturilor electorale este cel care dă conținut reprezentativității și duce la constituirea acelor organe prin care poporul, deținătorul suprem al suveranității, o exercită.

Aceasta este și explicația pentru care în istorie s-au purtat lupte grele din partea celor care erau privați de exercitarea lor, pentru că legea institua condiții restrictive, la baza cărora se afla legitimarea dreptului de a vota prin existența unei averi iar femeile au dobândit cu mari sacrificii un asemenea drept.

Problema este cu atât mai sensibilă cu cât se pune problema alegerii Președintelui României, cel care exercită, cum se exprimă specialiștii, prima magistratură în stat. El este reprezentantul statului român, în plan intern și extern, ceea ce obligă la crearea cadrului legal pentru ca poporul să aibă *“de unde alege”*, ceea ce presupune o competiție reală și riguroasă sub aspect calitativ, dar și numeric.

De aceea, crearea cadrului legal pentru exercițiul drepturilor electorale este și rămâne o preocupare a tuturor statelor de drept și democratice, cum este proclamat și statul român prin art.1 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia:

“România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.”

II. Reguli constituționale privind alegerea Președintelui României. Reglementarea actuală referitoare la numărul de semnături în România și în alte state. Consecințe care trebuie înlăturate

1. Prevederile constituționale privind alegerea Președintelui României le regăsim în art. 81 care poartă chiar această denumire și care are următorul conținut:

“(1) Președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Este declarat ales candidatul care a întrunit, în primul tur de scrutin, majoritatea de voturi ale alegătorilor înscrși în listele electorale.

(3) În cazul în care nici unul dintre candidați nu a întrunit această majoritate, se organizează al doilea tur de scrutin, între primii doi candidați stabiliți în ordinea numărului de voturi obținute în primul tur. Este declarat ales candidatul care a obținut cel mai mare număr de voturi.

(4) Nici o persoană nu poate îndeplini funcția de Președinte al României decât pentru cel mult două mandate. Acestea pot fi și succesive."

Constatăm că nu există alte precizări, care însă sunt cuprinse în legea organică privind alegerea acestuia.

2. Caracterele votului sunt reglementate prin art.62 alin.(1) conform căruia:

"(1) Camera Deputaților și Senatul sunt alese prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, potrivit legii electorale.", coroborat cu art.81 alin.(1) potrivit căruia:

"(1) Președintele României este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat".

Desprindem din textele precizate cele cinci caracteristici ale votului, respectiv: *universal, egal, direct, secret și liber exprimat*.

În Europa, pentru a putea participa la procesul electoral în vederea alegerii Președintelui, sunt utilizate două condiții care se impun candidaților/formațiunilor politice, respectiv constituirea unui depozit electoral, ca o garanție, care, de regulă, se returnează sau colectarea unui anumit număr de semnături de susținere.

În „Codul bunelor practici în materie electorală” elaborat de Comisia de la Veneția regăsim analizate atât obligația de a colecta un anumit număr de semnături pentru prezentarea unei candidaturi, cât și obligația candidaților sau a partidelor politice, după caz, de a depune o garanție financiară (cauțiune) și se consideră că cea de-a doua metodă „pare a fi mai eficientă decât colectarea semnăturilor”.

3. În Raportul explicativ adoptat de Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni Plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002), secțiunea 1.3. par. 8 se menționează că:

„Obligațiunea de a colecta un număr special de semnături pentru propunerea unei candidaturi, este, în principiu, compatibilă cu principiul sufragiului universal. În practică, toate partidele politice, cu excepția unor formațiuni politice fantome, par a nu se confrunta cu vre-o dificultate în colectarea numărului necesar de semnături, cu condiția că normele care reglementează colectarea semnăturilor nu sunt utilizate pentru a împiedica candidații de a-și exercita dreptul de a fi ales. Pentru a evita orice manipulări de acest gen, legea trebuie să stabilească un număr maxim de semnături care nu trebuie să depășească pragul de 1% de alegători.”³

Obligația constituirii unui depozit electoral de către formațiunile politice sau de către candidați, după caz, este reglementată de legile electorale în Armenia, Austria, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Republica Cehă, Cipru, Estonia, Franța, Grecia, Irlanda, Kazahstan, Lituania, Letonia, Malta, Țările de Jos, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Slovacia, Turcia și Ucraina.

Rațiunea de a se constitui acest depozit electoral este aceea de a descuraja așa-numitele candidaturi „neserioase”, respectiv participarea la alegeri a acelor candidați sau formațiuni politice

³<https://www.ecosia.org/search?q=Codul+bunelor+practici+%C3%AEn+materie+electoral%C4%83%2C+Comisia+de+la+Vene%C8%9Bia+>, accesat 17 aprilie 2025.

care nu se bucură de o susținere reală din partea electoratului și care nu au șanse de a obține mandate în urma alegerilor.

Există state care utilizează simultan, ambele metode. Exemplu, Bosnia și Herțegovina utilizează concomitent condiția constituirii unui depozit electoral și cea a depunerii listelor de susținători, la alegerile generale, în cadrul unui sistem instituțional complex, care presupune organizarea de alegeri pe trei niveluri. Partidele politice și candidații independenți trebuie să depună 5.000 de semnături de susținere pentru a candida la funcția de președinte al statului sau cea de membru al Camerei Reprezentanților Bosniei și Herțegovinei .

În ceea ce privește statele din Europa care cer exclusiv obligația colectării unui anumit număr de semnături de susținere, acestea sunt: Albania, Azerbaidjan, Belarus, Republica Croația, Confederația Elvețiană, Finlanda (la alegerile prezidențiale), Georgia, Germania, Islanda, Italia, Muntenegru, Macedonia de Nord, Republica Moldova, Serbia, San Marino, Slovenia, Ungaria.

În **Polonia**, pentru înregistrarea candidaturii la funcția de președinte trebuie depuse 100.000 de semnături de susținere iar la alegerile parlamentare, fiecare partid trebuie să strângă 5.000 de semnături în fiecare unitate teritorială pentru a-și susține lista de candidați. Însă Polonia are aproape 37 milioane locuitori.⁴

În **Franța**, se impun atât depozitul electoral, cât și listele de semnături. Astfel, depozitul electoral pentru alegerile prezidențiale se ridică la aproximativ 2.000 EUR. Este de asemenea necesară colectarea a 500 de semnături ale persoanelor care ocupă funcții la nivel național și local (membri ai Parlamentului, consiliilor locale, adunări teritoriale, primari) din 42.000 (1,2% din total). Se ține cont de faptul că fiecare dintre ei poate susține doar un candidat. Din punct de vedere geografic, aceste semnături trebuie să reprezinte o treime din unitățile administrativ-teritoriale ale Franței. Prin acest sistem de strângere a semnăturilor se realizează o selecție preliminară a candidaților. Pentru alegerile prezidențiale franceze din anul 2012 au fost înregistrați 10 candidați, iar pentru cele din anul 2017 - 11 candidați.

Grecia este și ea unul dintre puținele state ale Europei care solicită pentru înregistrarea candidaturilor atât o listă cu semnături de susținere, cât și un depozit în bani.

În **Irlanda** s-au stabilit ambele condiții pentru înregistrarea candidaturilor (liste de susținători și depozite electorale), cu precizarea că ele trebuie îndeplinite alternativ.

În **România**, cum este cunoscut, sunt necesare 200.000 de semnături și, respectiv, 100.000 de semnături pentru candidații independenți.

Numărul uriaș, de sute de mii de semnături obligatorii, este un model electoral folosit doar de regimurile autoritare, precum cel din Rusia, Turcia ș.a.m.d.

Prin numărul mare de semnături obligatorii, se îngreuează dreptul de a candida al tuturor cetățenilor. În acest fel, partidele neparlamentare și candidații independenți sunt direct afectați.

Un alt aspect este acela al riscului ca aceste semnături să nu fie întotdeauna reale, să fie contrafăcute și acest lucru s-a confirmat cu ocazia fiecărei semnături, când au existat sesizări, dosare constituite la diferite parchete, suspiciuni mai mult decât rezonabile cu privire autenticitatea semnăturilor.

⁴ Mai exact, în 2023 avea 36,69 locuitori.

Numărul mare de semnături necesare depunerii candidaturii, lasă loc în prezent unor grave abuzuri ale autorităților publice, care prin intimidare și alte metode aflate nu doar la limita legii, ci și a moralei publice, constrâng alegătorii să se teamă a-și arăta deschis simpatiile politice, prin semnarea listelor.

În egală măsură, **dezavantajează** o mare parte a candidaților care, în loc să se concentreze să demonstreze electoratului rațiunile pentru care ar trebui să fie aleși, meritele pe care le au, ei își consumă energiile, timpul și resursele de toate categoriile, inclusiv financiare, pe strângerea de semnături care, ulterior fiecărui ciclu electoral, la anumite intervale de timp sunt destinate distrugerii.

Se creează, în mod implicit și **discriminări** între diferite categorii de competitori electorali, după cum aceștia provin de la forțe politice puternice, cu potențial financiar și susținere validată inclusiv prin participarea la guvernarea și administrarea țării și cei care nu au o asemenea apartenență, inclusiv independenții.

Nu este de neglijat nici aspectul care privește **protecția mediului**, care reprezintă o problemă de actualitate la nivel global și față de care se poate constata că, din păcate, nu manifestăm întotdeauna suficient interes.

Avem în vedere cantitățile de hârtie care se consumă, la baza cărora se află copaci măcelăriți inutil, într-un ecosistem în care, din păcate, a început să *“ne fugă pământul de sub picioare”* la propriu din cauza modului iresponsabil în care s-au realizat prea adeseori defrișările de păduri.

Și nu în ultimul rând, trebuie să ne punem în acord și cu soluția existentă la nivelul Uniunii Europene, din care facem parte.

IV. Soluția preconizată

Propunerea noastră legislativă are ca obiect reducerea numărului de susținători prin listele de semnături de la 200 000 cât este în prezent la 50 000, număr care este în armonie cu populația țării și în acord cu realitățile normative existente în alte state. De asemenea, acest număr de semnături atrage, pe de o parte, o necesară legitimare a candidaților, dar le și permite acestora să se înscrie în cursa electorală fără a exista opreliști exagerate sau condiții greu de îndeplinit.

Totodată, acest număr pe care îl apreciem ca rezonabil creează și premisele pentru ca semnăturile să fie colectate în condiții propice pentru autenticitatea lor, elimină riscul unor nereguli care s-au înregistrat de-a lungul timpului și contribuie la îmbunătățirea climatului necesar unor alegeri libere, peridice și corecte, așa cum spune Constituția.

IV. Impact bugetar

Propunerea legislativă nu generează un impact bugetar.

V. Impact socio – economic

Propunerea legislativă nu generează impact socio – economic.

Inițiatori:**Țiu Mihai Adrian, deputat S.O.S. ROMÂNIA de Olt****Tudor Ionescu, deputat S.O.S. ROMÂNIA de Argeș****Vedinaș Verginia, deputat S.O.S. ROMÂNIA de Vrancea****Ionel Goidescu, Deputat S.O.S. de Brașov**

Nr.crt	Nume Prenume	Semnatura
1	Țiu Mihai - Adrian	
2	VEDINAS VERGINIA	
3	GOIDESCU IONEL	
4	BOBANA MARIA	
5	LĂZĂROI IOAN	
6	OLTENASU SORIN	
7	ȚIU MIHAI	
8	IONEL GOIDESCU	
9	ALBU DUMITRITA	
10	POPA DORIN	
11	ANDREI CILLAG	
12	ANDREI CILLAG	
13	GROZA CĂLIN FLORIN	
14	PETREA DORIN SILVIU	
15	PĂȘĂNĂRII OLIVIA DUMITRITA	
16	IONESCU TUDOR	

17	FĂGET MĂDĂVIN	
18	Plăpănu Rodice	
19	TODDER ELENĂ-LAURA	
20	MACOVICIUS ȘIMONA ELENA	
21	Ciubuc Ciprian	
22	NAGY VASILE	
23	Brăchi Răzvan	
24	AKCU Robert	
25	CARAGANĂ FORIN	
26	GUSĂ ANDREI	
27	CHIRIȚĂ RĂZVAN-MIREL	
28	VIDRA VLAD-ANDREI	
29	PERU GUSONĂ ADRIAN	
30	CUȘNIR RODICA	
31	MANEA DUMITRU	
32	Sera Emil	
33	Crămpănu Andreea Petronela	